

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

I. OTSUSTUS

Lähtudes eeltoodust, veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotlusest, arvestades KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 9 lg 1, § 11 lg 2, 2², 23, 4, 8 ja 8¹, § 12 lg 1¹ p 1, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg 1 ja § 15 p 8, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine AS Pärnu Sadam veekeskkonnariskiga tegevuse taotluse menetluse raames.

1.2. Täiendavad keskkonnauringud ei ole vajalikud.

II. ASJAOLUD

AS Pärnu Sadam (registrikood 11385865 , aadress: Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Kaubasadama tee 2, 80030, edaspidi *ettevõtte*) 06.03.2023 vee registreeringu nõuetekohase muutmistaotluse nr T-RVV/1019361 Pärnu maakonnas Pärnu linnas Emajõe tn 22 (registriosa 1798005 , katastritunnus 62501:042:0010) kinnistul Pärnu jões (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1151700) sette eemaldamiseks korrashoiu eesmärgil (edaspidi *taotlus*; registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.06.2023 dokumendi nr DM-125003-5 all; menetlus nr M-125003). Sette eemaldamine on vajalik täiendavateks avariihooldustöödeks, et tagada laevade ohutu navigeerimise tagamiseks.

Keskkonnaamet kontrollis taotluse vastavust nõuetele ning pidas täiendatud taotlust piisavaks veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu taotluse menetluse algatamiseks.

Kavandatav tegevus toimub III kategooria kaitstavate liikide *Cobitis taenia* (hink) ja *Cottus gobio* (võldas) elupaigas ning Pärnu jõe hoiualal (keskkonnaregistri kood KLO2000293)¹, mis on arvatud üle-euroopalise kaitsealade võrgustikku Natura 2000 Pärnu jõe loodusala².

Kavandatud tegevus ei ole seotud ühegi Natura 2000 ala kaitse-eesmärgiga.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 2 p 22, määruse nr 224 § 1 lg 1 ja § 15 p 8, KeHJS § 6¹ lg 3 ja § 11 lg-te 2 ja 4 kohaselt peab loa andja andma eelhindangu selle kohta, kas selline tegevus, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu

¹ Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas“ (määrus) § 1 lg 1 p 28

² Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (korraldus) lg 2 p 337

tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti, on olulise keskkonnamõjuga tegevus ning kaaluma KMH algatamise vajalikkust. KeHJS § 11 lg 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast.

Eelhindamine teostatakse olemasolevate andmete põhjal ilma lisauuringuteta. Eelhindamisel on aluseks võetud taotlus, Eesti Looduse Infosüsteemi EELIS andmed ja Maa-ameti kaardirakenduse kaartide andmed.

III. EELHINNANG

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6¹ lg 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

1.Kavandatav tegevus

1.1.tegevuse iseloom ja maht

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimise taotlus esitati sette eemaldamiseks Pärnu jões korrashoiu eesmärgil. Emajõe tn 22 (registriosa 2236905, katastritunnus 62501:042:0009) kinnistul on täiendavalt taotletavaks eemaldatavate setete mahuks kuni 90 m³.

Töid teostatakse ettevõttele kuuluval kinnistul. Tööde käigus eemaldatakse kaide vahelisele alale aja jooksul tekkinud sette kiht. Sette eemaldamine on vajalik avariihooldustöödeks, et tagada laevade ohutu navigeerimine. Sette eemaldamiseks kasutatakse ekskavaatorit. Tööde eeldatav kestus on 10 päeva.

Töid jões teostatakse ekskavaatoriga ja eemaldatud sete tõstetakse kai peale. Kai pealt transporditakse väljatõstetud sete Audru ringrada (15904:003:1886) kinnistule.

1.2.tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Sadama piirkonnas kehtib Pärnu linna asustusüksuse üldplaneering 2025⁺³. Üldplaneeringu kohaselt paikneb Pärnu sadam jõe suudmes, seega on setete kogunemine sadamaalale paratamatu looduslik protsess. Sadama akvatooriumi alal on vajalik läbi viia täiendavaid puhastus- ja süvendustöid.

Pärnu jõe kasutusvõimaluste uuringu⁴ kohaselt esineb vajadus regulaarsete süvendustööde teostamiseks Pärnu Sadama akvatooriumis. Seega on sadama korrashoid oluline sadama töös hoidmise seisukohalt.

³ <https://parnu.ee/linnakodanikule/planeerimine-ehitus/planeeringud/uldplaneeringud2/yldplaneering2025>

⁴ <https://maakonnaplaneering.ee/documents/2845826/24169188/P%C3%A4rnu+j%C3%B5e+kasutusv%C3%B5imaluste+uuring.pdf/18480bf0-fe5b-4604-a630-d84753bcb289> (07.03.2023)

Kavandatud tegevus on kooskõlas Pärnu linna üldplaneeringuga ning aitab saavutada selles seatud eesmärgid.

Lisaks on koostamisel Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine⁵. Pärnu jõe teemaplaneeringuga täpsustakse Pärnu maakonna planeeringut⁶ Pärnu, Sauga ja Reiu jõgedega seotud teemades. Maakonnaplaneeringu olemuslik ülesanne on riigi huvide väljendamine. Koostatava Pärnu jõe teemaplaneeringu puhul on riigi huviks muuhulgas ka Pärnu sadama toimimine. Tööd teostatakse Pärnu sadama akvatooriumis kaubasadama alal (jõe paremkaldal Sauga jõe suudmest mererannani). Teemaplaneeringu eelnõu kohaselt on kaubasadama toimimiseks oluline laevatee vabana hoidmine ning regulaarne sadama akvatooriumi puhastamine ja süvendamine. Teemaplaneeringu käigus hinnatakse ka jõgede setetest puhastamise ja süvendamise vajalikkust ning võimalikkust, samuti seatakse selleks tingimused. Teemaplaneeringu lisana on koostatud uuring „Pärnu jõe setetest puhastamise ja süvendamise vajalikkus ning võimalikkus“. Töös hinnati kontseptuaalselt süvendamise ja setetest puhastamise võimalikkust ning nendega kaasnevaid mõjusid. Uuringus on välja toodud, et süvendamise kohaselt peab sadamate puhul peab vastavalt sadamaseaduse § 4 tagama sadama pidaja navigatsiooniteabes avaldatud sügavused akvatooriumil ja sissesõiduteel ning sügavuste mõõdistamise vastavalt meresõiduohutuse seaduse alusel kehtestatud korrale. Jões asuvalt laevateelt sette regulaarset eemaldamist korrashoiu eesmärgil ei loeta süvendamiseks. Puhastamise ja/või süvendamise puhul tuleb teatud juhtudel hinnata ka tegevuste keskkonnamõju. Olenevalt mahust hinnatakse seda eelhinnangu või keskkonnamõju hindamise vormis või juhul kui tegevust planeeritakse Natura 2000 võrgustiku alal või selle läheduses, Natura hindamise käigus. Üheks suuniseks sadama arendamiseks on arvestada Pärnu sadama toimimise tagamiseks perioodilise süvendamise vajadusega.

Pärnu sadam on regiooni suurim ja olulisim sadam, mis võimaldab parandada kohaliku majanduse konkurentsivõimet, piirkonnale oluliste kaupade sisse- ja väljavedu ning toetab uute kaasaegsete tegevusvaldkondade, sh turismi arendamist. Pärnu sadamat on käsitletud ka üleriigilises planeeringus kui maakonnaplaneeringus rahvusvahelise tähtsusega toimivat ja arendatavat sadamat⁷.

Veemajanduskava (edaspidi *VMK*) on kinnitatud 07.10.2022 keskkonnaministri käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“(2022-2027)⁸.

- Eestis on moodustatud veemajanduskavad Lääne-Eesti vesikonnale, Ida-Eesti vesikonnale ja Koiva vesikonnale.
- Vesikonna veemajanduskava koostamisel lähtuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu veepoliitika raamdirektiivis (2000/60/EÜ) ja veeseaduses sätestatud eesmärkidest ning nõuetest.
- Veepoliitika raamdirektiiv seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendatakse valgalapõhise veemajanduse põhimõtteid, mille osaks oli ka veemajanduskavade koostamine.

⁵ <https://parnu.ee/linnakodanikule/planeerimine-ehitus/planeeringud/teemaplaneeringud/4040-paernu-maakonnaplaneeringu-paernu-joe-teemaplaneering>

⁶ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/parnumaa/parnu-maakonna-planeering/>

⁷ Pärnu maakonna planeering, kehtestatud 29.03.2018

⁸ Kättesaadav aadressil: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027> (07.03.2023)

Kavandatav tegevus on otseselt seotud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas käsitletud vooluveekogumiga Pärnu_3 (kood 1123500_3) Pärnu Kärü jõest suudmeni.

Eeltoodust tulenevalt ei ole taotluses nimetatud tegevused vastuolus kehtivate planeeringute ega õigusaktidega.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarad, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamisest.

Tööde ala katastriüksuse sihtotstarbed on järgmised: Emajõe tn 22 (katastritunnus 62501:042:0010) on 100% tootmismaa. Audru ringrada (katastritunnus 15904:003:1886) on 75% ühiskondlike ehitiste maa, 15 % ärimaa ja 10 % transpordimaa.

Emajõe tn 22 kinnistul on taotletavaks eemaldatavate setete mahuks kuni 90 m³. Töid jões teostatakse ekskavaatoriga ja eemaldataud sete tõstetakse kai peale. Kai pealt transporditakse väljatõstetud sete Audru ringrada (15904:003:1886) kinnistule.

Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*)⁹. VMK kohaselt on Pärnu_3 (kood 1123500_3) Pärnu Kärü jõest suudmeni koondseisund halb. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2020. a vahetähtsuse kohta „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2020.a. ajakohastatud hinnang“¹⁰ kohaselt oli Pärnu_3 (kood 1123500_3) koondseisund 2020. aastal kesine. Kesise ökoloogiline seisundi põhjuseks on paisud, varasem Sindi pais. Viimaste pinnaveeseire andmete kohaselt oli Pärnu_3 vooluveekogumis ökoloogiline seisund kesine ja koondseisund halb. Halba seisundit põhjustavad elavhõbe, kaadmium ja PBDE elustikus, tributüülina settes ja benso(a)püreen ja kaadmium vees.

Kavandatava tegevusega ei ole ette näha halba seisundit põhjustavate ainete lisandumist vee keskkonda.

Kavandatava tegevusega kaasneb heljumi sisalduse kasv töötsoonis ja sellest allavoolu. Teatud aja peale tööde lõppu heljumi sisaldus veekogus normaliseerub. Keskkonnaameti hinnangul ei avalda teostatavad tööd olulist mõju Pärnu jõe seisundile.

Kavandataval tegevusel ei ole seost põhjavee mõjutamisega. Põhjavee saastumist ei kaasne kuna tööde teostamisel ei kaasne töid, mis ulatuks põhjaveeni.

Maaüksusele on registreeritud II kategooria kaitsealuste nahkhiirte (parginahkhiir, *Pipistrellus nathusii*; põhja-nahkhiir, *Eptesicus nilssonii*, veelendlane, *Myotis daubentonii*, tiigilendlane, *Myotis dasycneme*, hõbe-nahkhiir *Vespertilio murinus*, suurvidevlane *Nyctalus noctula*) elupaigad. Kavandatava tegevuse käigus nende toitumisala säilib, mistõttu ei ole mõju neile oluline.

⁹ Kättesaadav aadressil: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027> (07.03.2023)

¹⁰ Kättesaadav aadressil: <https://keskkonnaportaal.ee/et/pinnaveekogumite-seisundiinfo> (07.03.2023)

Kaitsealuste linnu- ega taimeliikide elupaiku kavandatava tegevuse piirkonnas Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel ei ole.

Tegevus on kavandatud avalikus veekogus. Veekogust setete eemaldamisel taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole põhjavee või pinnavee saastumise ohtu.

1.4.ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Tegevus on kavandatud avalikus veekogus. Veekogust sette eemaldamisel taastumatuid loodusressursse ei kasutusse ei võeta. Mõju põhjaveele ei ole, töökorras tehnika kasutamisel ei ole põhjavee või pinnavee saastumise ohtu.

Esineb võimalus, et objektil töötaval seadmel võib ilmned tehniline rike, mille käigus võib õli või kütus sattuda pinnasesse või vette. Sellisel juhul tuleb tööd koheselt peatada ning reostus likvideerida.

1.5.tegevuse energiakasutus

Veekogu puhastamisega otseselt energiakasutust ei kaasne.

1.6.tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Taotletava tegevusega ei kaasne saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku, kui töid tehakse nõuetekohaselt. Ajutiselt võib tõusta töötsooni vees heljumi sisalduse tõus, mis peale tööde lõppu normaliseerub. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat müra.

1.7. tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Loodusliku veekogu puhastamisega ei kaasne jäätmete teket.

1.8.tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Kui tegevuse läbi viimisel kasutatakse tehniliselt korrasolevaid masinaid, ei kaasne veekogu kaldaalalt setete eemaldamisega tavapäraselt avariilukordade esinemist.

1.9.tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

2.1.olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tööde piirkond asub Pärnu maakonnas Pärnu linnas Pärnu sadama maa-alal Emajõe tn 22 kinnistul (registriosa nr 1798005, katastritunnus 62501:042:0010) Pärnu jões¹¹. Pärnu sadam asub Eesti edelaosas Pärnu jõe suudmes. Sadama suurima vastuvõetava laeva pikkus on 140 m ja laius 45 m. Sadamat külastab aastas üle 500 kaubalaeva. Pärnu sadama valduses on Laevaremonditehas, laevaslipp ja kuivelling. Sadam töötab iga päev ja igal kellaajal. Sadama akvatooriumi üldpindala on 2 256 800 m², sadama maa-ala üldpindala on 396 598 m².¹²

Planeeritavad tööd viiakse läbi sadama akvatooriumi alal. Setteid soovitakse eemaldada Pärnu Laevatehase kai nr 6 (remondikai, kaubakai) alalt ca 8 m laiuselt ja 85 m lõigult. Pärnu Sadama eeskirja andmetel on kai nr 6 pikkus 80 m ja sügavus 4,9 m (EH2000). Kinnistusraamatu andmetel on Emajõe tn 22 kinnistu sihtotstarbeks 100% tootmismaa, omanikuks Osühing Pärnu Stividorid (registrikood 10740945). Pärnu sadam on registreeritud sadamaregistris kui sadamana, kus osutatakse sadamateenuseid olenemata veesõiduki suurusest. Taotluse kohaselt on sadama kai nr 6 alal vajalik teha täiendavat avarii hooldust ja eemaldada alale kogunenud setted, et tagada ohutu navigeerimine sadama alal. Seega on vajalik sadama akvatooriumilt sette eemaldamine korrashoiu eesmärgil. Tegemist on olemasoleva sadamaga ning olemasolevat maakasutust kavandatav tegevus ei muuda.

Eemaldatav sete paigutatakse Audru ringrada (15904:003:1886) kinnistule.

Pärnu jõgi on avalikult laevatatav veekogu kuni Reiu jõe suudmeni, mille ranna piiranguvööndi laius on 100 m¹³ ja ehituskeeluvööndi laius 50 m¹⁴.

Setete eemaldamine on ühekordne veekogus läbiviidav tegevus. Töid teostatakse vastava kaevetehnikaga. Kui pärast tööde lõppu korrastatakse ala ning tööde teostamiseks valitakse õige aeg ja tehnika, siis ei tekitata erosiooniohtu. Tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist mõju märgaladele, kallastele ega pinnavormidele.

2.2.alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Pärnu jõgi on Eesti üks suuremaid vooluveekogusid, mille pikkuseks on 144 km, valgala 6920 km². Tööde ala (kai nr 6) paikneb jõelõigus, kus jõe laius on ca 321 m. Jõgi saab alguse Pandivere kõrgustikult Roosna-Alliku allikaist (Roosna-Alliku Allika järvest), voolab edelasse. Jõe ülemjooks asub Kesk-Eesti tasandikul, keskjooks Kõrvemaa lõunaosas ja Pärnu madalikul ning alamjooks Pärnu madalikul. Pärnu linna piirides ligi 400 m laiuseks paisunud Pärnu jõgi voolab aeglaselt madalate kallaste vahel. Enne mereni jõudmist liitub temaga paremalt väiksem lisajõgi Sauga. Töid teostatakse sadama alal, mis asub Pärnu jõe suudmest ca 2 km kaugusel. Taotletav täiendav setete eemaldamise kaevemaht sadama alalt on 90 m³.

Kalastiku liigirikkuselt (30 kalaliiki) ja kalarohkuselt on Pärnu jõgi Eestis üks esimesi. Jõe alamjooksul leidub jõesilmu, meri-, jõe- ja vikerforelli, merisiiga, meritinti, haugi, angerjat, vimma, ahvenat; ülemjooksul enam jõe- ja vikerforelli, haugi, särge, turba, latikat, kokre, lutsu, ahvenat, kiiska jm. Pärnu jõgi on oluline lõhe ja meriforelli kudemiskoht.

¹¹ Keskkonnaregistri kood VEE2075600.

¹² Pärnu Sadama eeskiri, leitav: <https://parnusadam.eu/hea-teada/>

¹³ Looduskaitseadus § 37 lg 1 p 2.

¹⁴ Looduskaitseadus § 38 lg 1 p 4.

Eesti põhjavee kaitstuse kaardi 1:400 000 andmetel asub kavandatud tööde ala suhteliselt kaitstud põhjaveega alal.

2.3. keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest Tegevusest otseselt mõjutatav piirkond on veekogu osa, kus tegevust läbi viiakse.

2.3.1. Natura 2000 võrgustiku alad ja seal kaitstavad loodusväärtused

Pärnu jõe kesk- ja alamjooks kuulub Euroopa komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja Pärnu jõe loodusala¹⁵ (EELIS kood RAH0000027). Pärnu jõe loodusala on Pärnu maakonnas siseriikliku kaitse all Pärnu jõe hoiualana¹⁶ (EELIS kood KLO2000293).

Süvenduskohast ligikaudu 550 meetrit allavoolu, jõe vasakkaldal asub Rannaniidu loodusala (EELIS kood RAH0000324), on siseriiklikult kaitse all Pärnu rannaniidu looduskaitsealana¹⁷ (EELIS kood KLO1000584).

Tegevuskohast ligikaudu 260 meetri kaugusel vaskkaldal asub Pärnu rannapark¹⁸ (EELIS kood KLO1200069).

Pärnu jõe loodusala (EE0040345)

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ järgi kaitstakse Pärnu jõe loodusalal Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud kaitstavaid elupaigatüüpe: jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450) ja puisniidud (*6530) ja direktiivi II lisas nimetatud liike ja nende elupaiku: harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).

Pärnu jõe loodusala näol on tegemist Eesti kõige ulatuslikuma vooluveekogudel oleva loodusalaga, mille pikkus on ca 120 km ja pindala 860,6 ha. Pärnu jõe loodusala on rahvusvahelise tähtsusega loodusala, kus elab arvukalt nii kaitsealuseid, haruldasi kui ka tavalisi kalaliike. Koos juhuslikult jõkke sattuvate liikidega võib Pärnu jões kohata 38 kala- ja sõõrsuuliiki.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest on tegevuskohas inventeeritud III kaitsekategooria liikide võldase (*Cottus gobio*) ja hingu (*Cobitis taenia*) elupaigad (EELIS koodid vastavalt KLO9102675 ja KLO9120983). Liigid on inventeeritud Pärnu jõe suudmest ülesvoolu suhteliselt pikal jõelõigul.

Rannaniidu loodusala (EE0040348)

¹⁵ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (korraldus) lg 2 p 337

¹⁶ Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas“ (määrus) § 1 lg 1 p 28

¹⁷ Vabariigi Valitsuse 08.05.2007 määrus nr 129 „Pärnu rannaniidu looduskaitseala kaitse-eeskiri“

¹⁸ Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 nr määrus 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ järgi kaitstakse Rannaniidu looduslal Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud kaitstavaid elupaigatüüpe: liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), rannaniidud (*1630), valged lited (liikuvad rannikulited – 2120), hallid lited (*2130) ja puiskarjamaad (9070) ja direktiivi II lisas nimetatud liiki ja tema isendite elupaiku: emaputk (*Angelica palustris*).

Rannaniidu loodusala on Pärnu linnas asuv rannaäärne ala, mille pindala on ca 397 ha. Pärnu rannaniidu loodusala maastikuilme kujunemist on oluliselt mõjutanud peamiselt liivast koosnevate setete liikumine hoovuste mõjul piki Liivi lahe rannikut põhjasuunas ja nende kuhjumine Pärnu lahe tagaosas. Rannaniidu loodusala siseveekogude pindala on 11,9 ha, mereosa pindala 93,7 ha ja maismaa pindala 291,3 ha.

2.3.2. Muud kaitstavad loodusobjektid

Pärnu jõe hoiuala

Pärnu jõe hoiuala, mille kaitse-eesmärgiks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – hingu (*Cobitis taenia*), võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.

Hoiualade kaitsekord tuleneb LKS §-dest 14, 32 ja 33. Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Pärnu rannaniidu looduskaitseala

Kehtiv kaitse-eeskiri on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 08.05.2007 määrusega nr 129. Ligikaudu 550 meetri kaugusele jääb kaitseala Naisteranna sihtkaitsevöönd, mille kaitse-eesmärk on hallide luidete, rannikulõugaste ja rannaluidete ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse ja tutvustamine kui ka Vana-Pärnu sihtkaitsevöönd, mille kaitse-eesmärk on rannaniitude, rannikulõugaste, puiskarjamaade, liivaste ja mudaste pagurandade ja seal leiduvate kaitsealuste liikide elupaikade kaitse ja tutvustamine.

Pärnu rannapark

Kaitsealuse 48,6 ha suuruse Pärnu rannapargi kaitset korraldab Vabariigi Valitsuse 03.03. 2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskiri“, mille kohaselt on pargi kaitse-eesmärk ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega.

Muud kaitsealused liigid

Pärnu jõgi kattub mitmete käsitiivaliste toitumisalade ja liikumiskoridoridega. Erinevaid liike on tuvastatud 6 ja nendeks on: põhja-nahkhiir, parginahkhiir, veelendlane, tiigilendlane, suurvidevlane ja hõbe-nahkhiir.

Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu

Pärnu jõgi Tarbja paisust suubumiseni merre on loetletud üles nende lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigaks olevate veekogude või veekogu lõikude nimistus, millel on vastavalt Looduskaitseaduse § 51 lõikele 1 keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, ning veekogu loodusliku sängi ja hüdroloogilise režiimi muutmine. Nimistu on vastu võetud Keskkonnaministri 15.06.2004 määrusega nr 73.

2.3.3. Kultuurimälestised, pärandkultuur ja maaparandussüsteemid

Tööde alale jääb kultuurimälestise alale ja kinnismälestise piiranguvöändisse¹⁹, kuid mõju kultuurimälestisele eeldatavalt puudub. Sadama alalt eemaldatakse vaid alale kandunud setted ja tagatakse navigeerimiseks nõutav sügavus ning eemaldatavad setted paigutatakse Audru ringrada (15904:003:1886) kinnistule.

Maa-ameti pärandkultuuri kaardirakenduse alusel ei asu tööde piirkonnas pärandkultuuri objekte. Samuti ei asu Maa-ameti maaparandussüsteemide kaardirakenduse alusel tööde piirkonnas maaparandussüsteeme ega maaparandusehitisi.

2.4. inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Pärnu Sadama ala asub Pärnu linnas tiheasustusala piirkonnas. Sadamas teostatavad vee erikasutustööd on lühiajalised ning ei põhjusta olulisi häiringuid inimesele – vee erikasutustööd on keelatud ka öisel ajal, et vältida võimalikku mürahäiringut.

Sadama süvendamine võimaldab tagada sadamal teenuste pakkumise jätkamist ning seeläbi areneb piirkonna majandustegevus ning kohalik elu. Lisaks muutub navigeerimine sadamas ohutumaks.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Taotluse kohaselt on sette eemaldamise maht kuni 90 m³. Pärnu jõest setete eemaldamine mahuga 90 m³ ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus.

Veekogu puhastamisega võib tööde perioodil kaasneda tavapärasest suurem heljumi liikumine tööde piirkonnas. Põhjasette kaevamisel muutub tööde piirkonnas vesi hägusemaks. Tegemist on vooluveekoguga, siis sette väljakandumine töötsoonist oleneb valitud tööde tegemise ajast tuule suunast ja tugevusest. Heljumi sattumine ülemistesse veekihtidesse võib ohustada kalamarja ja kalalarve, mistõttu võivad süvendustööd häirida kalu kudeperioodil. Seetõttu on sette eemaldamine keelatud 01.04 kuni 30.06 ja 01.09 kuni 31.12. Setete ladustamine on keelatud lindude pesitsusajal (01.04-31.07). Kokkuvõtvalt on tööd keelatud 01.04 kuni 31.07 ja 01.09 kuni 31.12. Töid ei tohi teha tugeva tuulega, sest siis levib heljum kaugemale ning seda tekib rohkem.

Kuna sadam on pidevalt olnud kasutuses ja periooditi on tehtud ka süvendustöid, siis ei ole võimalik olnud olulisel määral põhjataimestiku ja –loomastiku teke, seega ei mõjuta

¹⁹ Arheoloogiamälestis (asulakoht), registrikood 11791

süvendustööd tugeva inimõjuga Pärnu jõe loodusala lõigul ka jõe elupaigatüüpi, mille soodsa seisundi säilitamine looduslal tagab kaitstavate liikide soodsa seisundi säilimise.

Mehaanilised kahjustused merepõhjakooslustele ja ka merepõhjale ei sõltu süvendaja tüübist. Kuna süvendatakse olemasolevat sadama ala ei ole alal jõudnud kujuneda olulisi elustikukooslusi. Põhjaelustik taastub süvendatud piirkondades tavaliselt 1-2 aasta jooksul.

Sette paigutamisel kai peale on vajalik kasutada poome, et takistada materjali tagasikandumist veekogusse lumesulamisvee või sademetega.

3.1.mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Eeltoodust nähtub, et taotletava tegevuse tõttu ei kaasne olulist mõju keskkonnale, kuna töid ei teostata kalade kudemise ajal. Tööd viiakse läbi võimalikult lühikese perioodi jooksul, seega on tekkiv mõju ajutine ning piirkonna keskkonningimused taastuvad. Setete eemaldamine ei ohusta kaitstavaid loodusobjekte sh. Natura 2000 alasid. Tegemist on siiski tööde ajal töötsoonis esineva häiringuga, mis taastub peale tööde lõppu ning mille mõju kogu veekogu aspektist lähtudes on väheoluline kui jälgitakse veekeskonnariskiga tegevuse registreeringus ette antud töökorralduslikke tingimusi.

3.2.mõju ilmnemise tõenäosus

Võimaliku avariolukorra tekke, mille tõttu reostub vesi ning pinnas, tõenäosus on madal, arvestades, et vee erikasutustöödel kasutatav tehnika peab vastama kehtivatele tehnilistele eeskirjadele.

Setete eemaldamisega võib kaasnedada põhjataimestiku ja põhjaloomastiku füüsiline hävitamine, kuid tööde ajal ei ole täheldatud kaitsealuseid liike ega nende elupaiku. Mõju kalastikule on ebaoluline kui rakendatakse tööde piiranguid.

3.3.mõju tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Veekogu puhastamine on ühekordne tegevus. Seega on tegemist peamiselt tööde ajal esineva väheldase mõjuga. Peale tööde lõppu häiring veekogule lõpeb ning veekogu veekvaliteet on eeldatavalt endine.

3.4.mõju piiriülesus

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.5. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Kavandatava tegevusega ehk sette eemaldamisega korrashoiu eesmärgil kaasneb mõningane heljumi teke. Süvendamisest tulenevaid mõjusid kalastikule vähendab oluliselt töödele ajalise piirangu seadmine. Töid ei tohi teostada 1. aprillist kuni 30. juunini ja 1. septembrist kuni 31. detsembrini. Vastavalt esitatud taotlusele tehakse tööd käesoleva aasta augustikuus.

Töid teostatakse aeglaselt greiferkopaga, et minimeerida heljumi teket.

Seoses laevatee ja sadama akvatooriumi täissettimisega puhastatakse jõe keskosa ja parempoolset sängiosa regulaarselt setetest. Pärnu jõe suudmeala on tugevate inimõjudega, mistõttu ei ole selles piirkonnas põhjataimestiku ja -loomastiku teke olnud võimalik.

Augustikuus tehtav süvendustöö parima võimaliku tehnikaga ei mõjuta tugeva inimõjuga Pärnu jõe loodusala lõigul ka jõe elupaigatüüpi, mille soodsa seisundi säilitamine looduslal tagab ka kaitstavate liikide soodsa seisundi säilimise.

Rannaniidu loodusala kaitse-eesmärke kavandatud tegevus ei ohusta, sest tegevuse mõju ei ulatu maismaale.

Natura eelhindamise tulemus ja järeldus

Sette eemaldamisega sadama korrashoiu ja ohutu navigeerimise eesmärgil ei ole ette näha olulist ja ebasoodsat mõju Natura loodusaladele, mistõttu ei ole Natura asjakohase hindamisega jätkamine vajalik.

3.6. muud kaitstavad loodusobjektid ja mõju neile

Eelpool käsitletud loodusalade kaitse-eesmärgid kattuvad suures osas siseriiklikult kaitstavate alade eesmärkidega. Võimalikud kaasnevad mõjud on käsitletud punktis 3.5.

Töid teostatakse lõhilaste kudeaja väliselt ning tegevus ei muuda veekogu hüdroloogilist režiimi ning seega ei kaasne tööde teostamisega ebasoodsaid mõjusid lõhilastele.

Tööde tegemine ei muuda käsitiivaliste toitumisala ulatust ega kvaliteeti. Nahkhiirlaste aktiivsusperiood kestab Eestis aprillist (maist) oktoobri-novembrini. Tegevuse tulemusena ei ole eeldada ebasoodsaid mõjusid käsitiivalistele.

Tööde tegemise mõjud ei ulatu maismaale ja tööde järgselt säilivad Pärnu rannapargi väärtused nende senises seisundis.

3.7. kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Tegevuse iseloomu ja lühiajalisuse tõttu ei ole ette näha koosmõjusid teiste projektidega.

3.8. ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Kui töid viiakse läbi nõuetekohaselt, ei ole ebasoodsat mõju ette näha. Arvestades, et töödel jälgitakse keskkonnakaitselisi nõudeid, taotluses välja toodud töökorralduslikke võtteid ning veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringuga määratud kõrvaltingimusi, ei ole ette näha koosmõju teiste Pärnu jõe mõjutavate tegevustega.

4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub Pärnu jõest korrashoiu eesmärgil setete eemaldamisel mahus kuni 90 m³ oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik alljärgnevatel põhjustel:

1. Käesoleval juhul ei avalda veekeskkonnariskiga tegevuse läbiviimine registreeringus toodud alal ja mahus Pärnu jõe seisundile olulist mõju. Veekogust sette eemaldamine on ühekordne tegevus, mis toimub piiratud alal ning ei muuda Pärnu jõe omadusi ning ei ohusta eeldatavalt Pärnu jõe hoiuala kaitseväärtusi, kui välditakse suuremahulist setete kannet jõkke. Seega ei avalda kavandatav tegevus kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse- eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele.
2. On välistatud, et tegevus avaldab püsivat ja pöördumatut ebasoodsat mõju Pärnu jõe hoiuala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
4. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale.
5. Kavandataval tegevusel puudub piiriülene mõju.
6. Keskkonnanõudeid jälgides ja tehniliselt korrasolevaid masinaid kasutades on avariiolekordade esinemine vähetõenäoline.

KeHJS § 11 lg 81 kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lg 1 p 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedu võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lg 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

Lähtudes käesoleva eelhinnangu tulemustest ning KeHJS § 6¹ lg 1 p 6 kohasest teabest puudub vajadus kavandatava tegevuse erisuste või keskkonnameetmete järele muidu ilmnedu võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks.

IV. MENETLUSOSALISTE ÄRAKUULAMINE

KeHJS § 11 lg 22 alusel saatis Keskkonnaamet 26.06.2023 kirjaga nr DM-125003-6 keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu koos eelhinnangu ja veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu eelnõuga registreeringu taotlejale, Muinsuskaitseametile ja Pärnu linnavalitsusele seisukoha küsimiseks vastamistähtajaga 07.07.2023. Haldusmenetluse seaduse § 16 lg 2 kohaselt kui teine haldusorgan ei ole arvamust määratud tähtjaks andnud ega tähtaega pikendanud, võib taotluse lahendada teise haldusorgani arvamusega. Arvamusi määratud tähtaja jooksul Keskkonnaametile ei laekunud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond

Christina Vohla
spetsialist
veeosakond